

Abstrakt

Tématem práce je zachycení aspektů každodenní sociální reality v nuceném společenství v ghettu Terezín v letech 1941–1945. Práce je mikrosociologickou sondou do života vězňů obývajících ghetto. Snaží se vymezit sociální činitele, které ovlivňovaly životy lidí, kteří se pohybovali v mezních situacích, byli stigmatizováni a bojovali o přežití. Výzkumná část práce využívá biografickou metodu. Bylo zpracováno celkem deset nahraných svědectví přeživších – bývalých terezínských vězňů. Výzkum byl realizován prostřednictvím polostrukturovaných rozhovorů, které se určitým okruhem otázek zaměřily na vnější a vnitřní faktory, které tvořily každodenní realitu tohoto nuceného společenství. Záměrem bylo zjistit subjektivní vnímání životních podmínek, sociálních vazeb, negativních, ale i pozitivních vlivů a další osobní sdělení narátorů. Sebraná a zpracovaná svědectví slouží k hlubšímu porozumění vnímané reality.

Mezi faktory, které společenství negativně ovlivňovaly, patřil hlavně strach z neznáma, ze ztráty života a blízkých osob, dále velmi špatné životní podmínky, které se zejména podílely na negativním smýšlení tamních lidí a ztrátě morálních hodnot. Naopak k pozitivním faktorům patřila kultura a sport, které lidé vítali, protože jim na moment umožnily odsunout chmurné myšlenky do pozadí. Lidé pozitivně vnímali židovskou Radu starších, která se snažila, v rámci svých kompetencí a možností, nuzný život vězněným ulehčit. Také, mnohdy nepodložené, zprávy zvenčí vzbuzovaly naději na záchranu, na konec války a porážku Německa. S tím souvisí individuální víra v přežití. Ten, kdo si nepřipustil, že válku nepřežije, zvládal situaci mnohem lépe nežli ten, kdo to vzdal. Dále se ve svědectvích často objevují vzpomínky na tajné vyučování, které bylo zakázané. Každý z narátorů také hovořil o své vlastní strategii, jak přečkat špatné životní podmínky. Z výzkumu je patrné, že narátoři vypovídali svůj příběh s velkým časovým odstupem a proto i negativní věci nyní hodnotí s určitou pozitivní myšlenkou než by bylo v reálném čase prožívání.

Klíčová slova: ghetto Terezín, každodennost, mezní situace, biografie, sociální realita, narátor, kvalitativní výzkum, strategie přežití.